

5. Kurikulární dokumenty regulující výuku v České republice.

- Stručná historie od roku 1989, současný stav – struktura rámcových vzdělávacích programů a způsob jejich implementace ve školní praxi. Silné a slabé stránky decentralizovaného přístupu k tvorbě kurikula. Profilace školy prostřednictvím tvorby školního vzdělávacího programu. Struktura školních vzdělávacích programů, jejich tvorba, implementace, evaluace a úpravy.

Stručná historie

- 70. léta minulého století: „nové pojetí“ (nová koncepce)
- Počátek 90. let – „akutní“ změny
- Polovina 90. let – modelové vzdělávací programy:
  - Obecná/občanská škola (obrat k dítěti)
  - Základní škola (objevují se očekávané výstupy)
  - Národní škola (alternativní, malý počet škol)
  - Reformní modely (Montessori, Waldorf)

Počátek 21. století

Snaha o:

- koncepčnější řešení
- propojení domácího vývoje s mezinárodními trendy (Delorova zpráva, klíčové kompetence)
- decentralizaci

Východisky reformy byly koncepční dokumenty (Zelená a Bílá kniha)

Hlavní změny, které reformy (RVP) přinesly

- **Zaměření na klíčové kompetence (KK)**
- **Dvojúrovňová tvorba kurikula (RVP/ŠVP)**

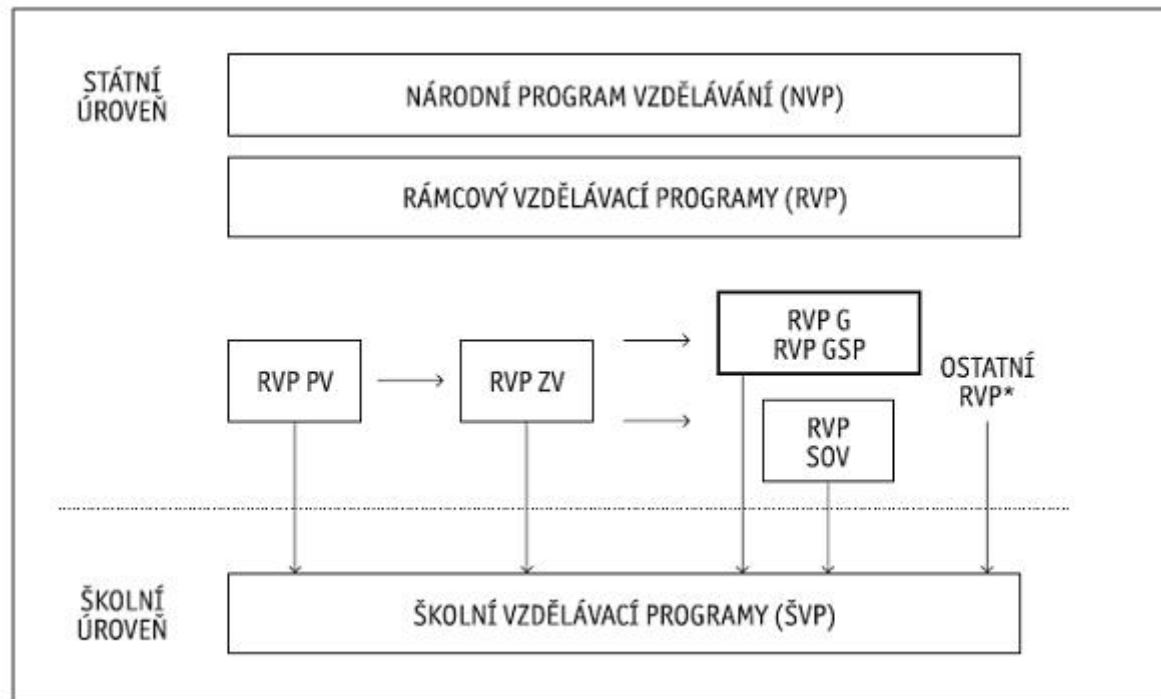
Dále:

- Vymezení obsahu vzdělávání prostřednictvím výstupů, nikoli (především) učiva
- Vzdělávací oblasti/obory místo předmětů
- Průřezová témata

Dvojúrovňové kurikulum: decentralizace kurikulárního rozhodování

- Stát dává rámec, škola tvoří podrobnější osnovy
- Snaha vtáhnout učitele do hry
- Víceúrovňová kurikula

System kurikulárních dokumentů (pozn.: NVP nebyl vytvořen)

Struktura ŠVP

-
- **1. Identifikační údaje**
-
- **2. Charakteristika školy**
- úplnost a velikost školy
- vybavení školy (materiální, prostorové, technické, hygienické)
- charakteristika pedagogického sboru (velikost sboru, kvalifikovanost)
- dlouhodobé projekty, mezinárodní spolupráce
- spolupráce s rodiči a jinými subjekty
-
- **3. Charakteristika ŠVP**
- zaměření školy
- výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy na úrovni školy, uplatňované ve výuce i mimo výuku, jimiž škola cíleně utváří a rozvíjí klíčové kompetence žáků
- zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami
- zabezpečení výuky žáků mimořádně nadaných
- začlenění průřezových témat: výčet všech průřezových témat a jejich tematických okruhů; uvedení, v jakém ročníku, vyučovacím předmětu a jakou formou jsou tematické okruhy průřezových témat realizovány
-
- **4. Učební plán**
-
- **5. Učební osnovy**
-
- **6. Hodnocení žáků a autoevaluace školy**
-

Vývoj po zavedení RVP

- Role obsahu ve vzdělávání
(odvěké diskuse o materiálním a formálním vzdělávání)
- Snahy o korekci přílišné decentralizace zavedením vzdělávacích standardů, jednotných přijímaček...

Vyprázdní se kurikulum?

S. Štech (2005):

„všeobecná degradace prestiže precizního a systematického pojmového zpracování obsahu“ → snížení kvality výuky

T. Janík (*Orientace...*):

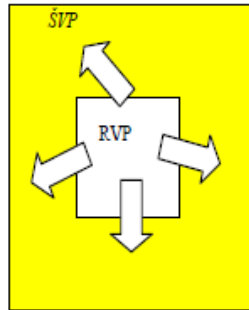
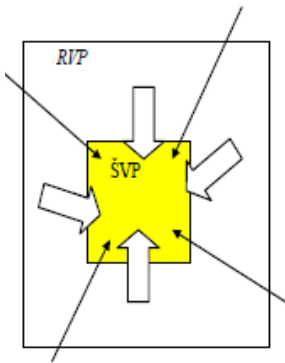
„obsahové vyprazdňování školy“

Koncepce revize RVP se hledá už dlouho...

- 5. dubna 2016 porada vedení MŠMT schválila zahájení revizi RVP. Revize vzdělávací oblasti ICT bude dokončena do 31. 12. 2017.
- Revize ICT byla zahájena mezi prvními. Revizemi byl pověřen [NÚV](#).

Nyní: ŠVP je konkretizací požadavků RVP (výklad rámcových požadavků může být různý)

Po revizích: RVP je konkrétní soubor, „jádro“ požadavků na výsledky žáka, které musí ŠVP zahrnovat

Bohumil Kartous, vedoucí komunikace EDUin, řekl: „Je patrné, že návrh, který MŠMT připravuje, obsahuje řadu slibných, ale i sporných částí. Fakt, že příprava takového materiálu probíhá za zavřenými dveřmi úřadu a bez možnosti odborné veřejnosti přispět a eliminovat tak možné následné spory nad novým pojetím obsahu vzdělávání v ČR, poukazuje na chronickou nemoc úřadu a základní chybu v řízení systémových změn. Příkladem dobré praxe je Strategie digitálního vzdělávání, k níž měla během vzniku přístup odborná veřejnost. Snad alespoň nyní MŠMT diskusi otevře.“

Do RVP ZV byly doplněny „standardsy“

Očekávané výstupy

žák

- pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy

- využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti; zdůvodní základní význam chráněných částí přírody, nemovitých i movitých kulturních památek

- rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik

- srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik

- objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů

Indikátory

žák

1. zanese časové údaje do časové osy

2. určí k základní dějinné události či jevu s pomocí různých zdrojů informací časový údaj, ke kterému se daná událost či jev vztahuje

3. porovná různé jevy z minulosti mezi sebou navzájem a s jevy ze současnosti

1. uvede příklady nejvýznamnějších kulturních institucí ČR (archiv, knihovna, muzeum a galerie) a vzájemně je rozliší na základě artefaktů, které sbírají a uchovávají

2. prezentuje spolužákům poznatek z dějin, který sám či s pomocí v knihovně, muzeu či galerii vyhledal, a vysvětlí, proč je pro něj zajímavý/důležitý

3. uvede příklady kulturních a přírodních památek ČR a příklad kulturní a přírodní památky z okolí svého bydliště a vyjádří k nim svůj vztah

4. vysvětlí význam konkrétní chráněné části přírody či kulturního objektu a uvede způsoby jejich ochrany

1. řadí správně události do skupin podle toho, zda se odehrály / odehrávají / pravděpodobně odehrají v minulosti, současnosti, nebo budoucnosti

2. seřadí hlavní dějinné události a období tak, jak následovaly za sebou

3. vysvětlí, jak se vybraný objekt v blízkosti jeho bydliště nebo v jeho kraji váže k určité historické události nebo období

4. vysvětlí důležité historické události v regionu, ve kterém žije

5. charakterizuje období, ve kterém žije

1. pojmenuje rozdíly mezi ukázkami historických a současných budov

2. uvede příklady historických budov ze svého nejbližšího okolí

3. s využitím obrazového či textového materiálu porovná způsob života dříve a nyní

4. s využitím obrazového a textového materiálu porovná způsob obživy dříve a nyní

1. objasní pojem všední den, státní svátek a významný den

2. vysvětlí, proč se slaví vybrané státní svátky a významné dny

Další hráči

- Informační systém InspIS ŠVP, který vytvořila Česká školní inspekce mimo jiné jako užitečnou pomůcku školám při tvorbě validních školních vzdělávacích programů (videoprezentace [zde](#)), již nyní reflektuje změny RVP ZV, které nabydou účinnosti k 1. 9. 2016 (zrušení přílohy upravující vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením).
- Všechny školy tak mají možnost v předstihu připravit úpravy svých školních vzdělávacích programů v souvislosti se zmíněnou revizí, která vyvolává potřebu především drobných úprav v učebním plánu na 1. stupni a dále změnu obsahu části Charakteristiky ŠVP popisující zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných nebo mimořádně nadaných (všechny změny RVP ZV jsou podrobněji popsány [zde](#)). Ve všech případech uživatele systém dostatečně navede.

Nejvíce výuku ovlivňuje, co se testuje

- Inspekční testování
- CERMAT:
  - státní maturity a katalogy
  - přijímací zkoušky

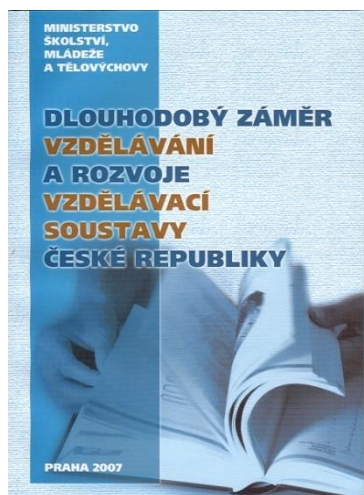
Nejnovější vývoj

Nové strategické dokumenty
určující mj. východiska pro revizi RVP

Nahrazují *Bílou knihu*

Strategie 2020

Aktuálně: Strategie 2030+

STRATEGIE VZDĚLÁVACÍ POLITIKY ČESKÉ REPUBLIKY DO ROKU 2030+

STRATEGIE VZDĚLÁVACÍ POLITIKY ČR DO ROKU 2030+

- **„Strategie 2030+ je klíčový dokument pro rozvoj vzdělávací soustavy České republiky v dekádě 2020 – 2030+. Cílem je modernizovat vzdělávací systém Česka v oblasti regionálního školství, zájmového a neformálního vzdělávání a celoživotního učení, připravit ho na nové výzvy a zároveň řešit problémy, které v českém školství přetrvávají.“**

DVA STRATEGICKÉ CÍLE:

- **Strategický cíl 1**
- Zaměřit vzdělávání více na získávání kompetencí potřebných pro aktivní občanský, profesní i osobní život
- **Strategický cíl 2**
- Snížit nerovnosti v přístupu ke kvalitnímu vzdělávání a umožnit maximální rozvoj potenciálu dětí, žáků a studentů

Strategická linie 1:

- Proměna obsahu, způsobů a hodnocení vzdělávání
- „provzdušnit objem učiva a realizovat nové metody přípravy a hodnocení žáků tak, aby získali znalosti, dovednosti a postoje využitelné v osobním, profesním i občansky zodpovědném životě“

Co je třeba ponechat, a co změnit?

- **Proces tvorby kurikula**
- **Cíle a obsahy kurikula**
- Místo povinné tvorby kurikula v každé škole dobrovolnost?
- Integrace průřezových témat do předmětů?
- Revize předmětů?

Nejnovější vývoj

Revize RVP ZV

„Malá revize“ 2021:
digitální kompetence

„Velká“ revize ??